

برخی از نخستین‌های موسیقی در آرامستان ظهیرالدوله آمید هاند

گرامیداشت خنیاگران

روزها و ساعت فعالیت: ۱۵ دقیقه از ساعت ۱۰ تا ۱۳ و ۱۵ دقیقه در روزهای دیگر با هماهنگی قبلی

امکان عکاسی: دارد

مدت بازدید: یک ساعت

بارکدینگ: ندارد

نشانی: میدان قدس، خیابان دربند، خیابان ظهیرالدوله

راه‌های دسترسی: نزدیک‌ترین ایستگاه اتوبوس: پایانه تجریش

نزدیک‌ترین ایستگاه مترو: تجریش

آرامستان ظهیرالدوله یکی از مقاصد گردشگری به ویژه در تورهای تهرانگردی است؛ چراکه در این گورستان نه‌چندان وسیع، بسیاری از چهره‌های سرشناس آرمیده‌اند و بیشتر آنها شاعر و ادیب، موسیقی‌دان، آهنگساز، خواننده یا رجال سیاسی هستند. به همین دلیل اگر به هنر، تاریخ و موسیقی علاقه‌مندید، گشت و گذار در این آرامستان با همه محدودیت‌هایش را از دست ندهید؛ درست مثل ما که بر سر تعدادی از قبور این گورستان که ردی از هنر و موسیقی بر آنها سایه انداخته است، گشت زده‌ایم.

آرامستان ظهیرالدوله

مقبره چهره‌های سرشناس موسیقی از جمله استاد ابوالحسن صبا، حبیب سماعی، حسین یاحقی، حسین تهرانی، نورعلی برومند، رضا و مرتضی محجوبی و...

نشانی: میدان قدس، خیابان دربند، خیابان ظهیرالدوله

راه‌های دسترسی: نزدیک‌ترین ایستگاه اتوبوس: پایانه تجریش

نزدیک‌ترین ایستگاه مترو: تجریش

مقبره - موزه کلنل وزیری

نشانی: بهشت زهرا، قطعه ۱۵۵۳

راه‌های دسترسی: نزدیک‌ترین ایستگاه اتوبوس: پایانه بهشت زهرا (س)

نزدیک‌ترین ایستگاه مترو: حرم مطهر

روزها و ساعت فعالیت: با هماهنگی قبلی

تاسیس: ۱۴۰۲

معرفی: شه‌ریور امسال نخستین مقبره - موزه موسیقی در ایران در بهشت‌زهرای تهران افتتاح شد. این مقبره‌موزه در خانه ابدی کلنل علینقی وزیری، مشهور به پدر موسیقی نوین ایران قرار دارد که شه‌ریور سال ۱۳۵۸ درگذشت.

خانه ابدی پدر موسیقی ایران

علینقی وزیری مشهور به کلنل وزیری، چهره شناخته‌شده‌ای برای علاقه‌مندان به موسیقی است چون نخستین کسی بود که نت‌نویسی و همچنین «اعتدال مساوی» را در موسیقی ایرانی رواج داد و اولین بار در کتاب دستور تار، ردیف موسیقی ایران را مکتوب کرد. تئوری موسیقی نوین ایران را هم او نوشت. اما مهم‌ترین فعالیتش پس از بازگشت از اروپا تأسیس «مدرسه عالی موسیقی» بود. در مقبره‌موزه پدر موسیقی ایران علاوه بر سردیس و سنگ قبر کلنل وزیری که روی آن قطعه شعری از استاد حسینعلی ملاح در وصف کلنل حکاکی شده، می‌توان آرشپو کاملی از عکس‌های قدیمی هنرجویان مدرسه موسیقی، آثار صوتی و تصویری کلنل و دیگر بزرگان موسیقی را دید.

غلامحسین درویش

معرفی: او به درویش خان شهرت داشت و رهبر کنسرت‌های انجمن اخوت به حمایت ظهیرالدوله بود.

تخصص: نواختن تار و صاحب‌سبک در این زمینه

تولد: ۱۳۵۱

درگذشت: ۱۳۵۵

مشهورترین اثر: تصنیف‌های بهار دلکش، زن نگارم و چند رنگ

حسین صبا

معرفی: به کمال سلطان هم شهرت داشت و نخستین استاد سنتور هنرستان موسیقی ملی بود که سنتورنوازی را نزد حبیب سماعی یاد گرفت.

تخصص: سنتورنوازی

تولد: ۱۳۰۳

درگذشت: ۱۳۳۸

مشهورترین اثر: کتاب آموزش سنتور

روح‌الله خالقی

معرفی: از ۱۹ سالگی در مدرسه موسیقی فعالیتش شروع شد و زیر نظر علینقی وزیری مهارت کسب کرد.

تخصص: نوازنده ویولون، موسیقی‌دان و آهنگساز

تولد: ۱۳۸۵

درگذشت: ۱۳۴۴

مشهورترین اثر: آهنگ‌های تار بهار دلنشین و ای ایران و کتاب سرگذشت موسیقی ایران

مرتضی محجوبی

معرفی: او در میان اهالی موسیقی به مرتضی خان هم شهرت داشت و از بنیانگذاران موسیقی ملی ایران بود.

تخصص: نوازنده پیانو

تولد: ۱۳۷۸

درگذشت: ۱۳۴۴

مشهورترین اثر: تصنیف‌های آرزو زائل، کاروان و بزم گدا با صدای غلامحسین بنان

شنیدن صدا پس از ۴۵ سال

او از نوجوانی موسیقی را شروع کرد و در محضر استادانی مانند ابوالحسن صبا و اصلائیان آموزش دید. حسین صبا تنها نوازنده سنتوری بود که به خط‌نت ابوالحسن صبا آشنایی داشت. حسین صبا در جوانی فوت کرد و جالب اینجاست که ۴۵ یا ۴۶ سال بعد از فوتش، در آلبومی به نام ۱۰۰ سال سنتور، قطعه‌ای در دستگاه سه‌گاه از او منتشر شد و جامعه موسیقی ایران برای نخستین بار صدای سنتورش را شنیدند. مزار او در نزدیکی مزار استاد خالقی قرار دارد و روی سنگ مزارش نقشی از یک سنتور قدیمی حک شده است.

بر مزار مؤسس انجمن دوستداران موسیقی

خالقی در وزارت معارف و هنرستان عالی موسیقی هم فعالیت داشت. سال ۱۳۲۸ هم انجمن دوستداران موسیقی ملی را تأسیس کرد که بعدها به هنرستان موسیقی ملی تغییر نام داد. او که در سال‌های فعالیت هنری‌اش، در کسوت استادی شاگردان زیادی را تربیت کرد، بر اثر سرطان در اتریش درگذشت. برای پیدا کردن مزارش باید به گوشه گورستان ظهیرالدوله بروید؛ مزاری که در حصار فلزی و کنار گلدانی فلزی قرار دارد.

ابداع خط‌نت مخصوص

محجوبی از نخستین نوازندگانی بود که به دعوت کمیسیون موسیقی رادیو هنگام افتتاح به جمع نوازندگان پیوست و از کسرت رادیو را سرپرستی کرد. گفته می‌شود، او نت‌های موسیقی را نمی‌شناخت اما برای خود خط‌نتی را ابداع کرده بود و هر چه را با خط‌نت خود می‌نوشت، قادر به اجراش بود. این شیوه نت‌نویسی، در میراث ملی معنوی ایران به ثبت رسیده است. پیدا کردن مزار این هنرمند سخت نیست و با دیدن پیانو سنجی که کلمه «افسوس» بر بالای آن حک شده، به مزار استاد می‌رسید.